

## Samenvatting

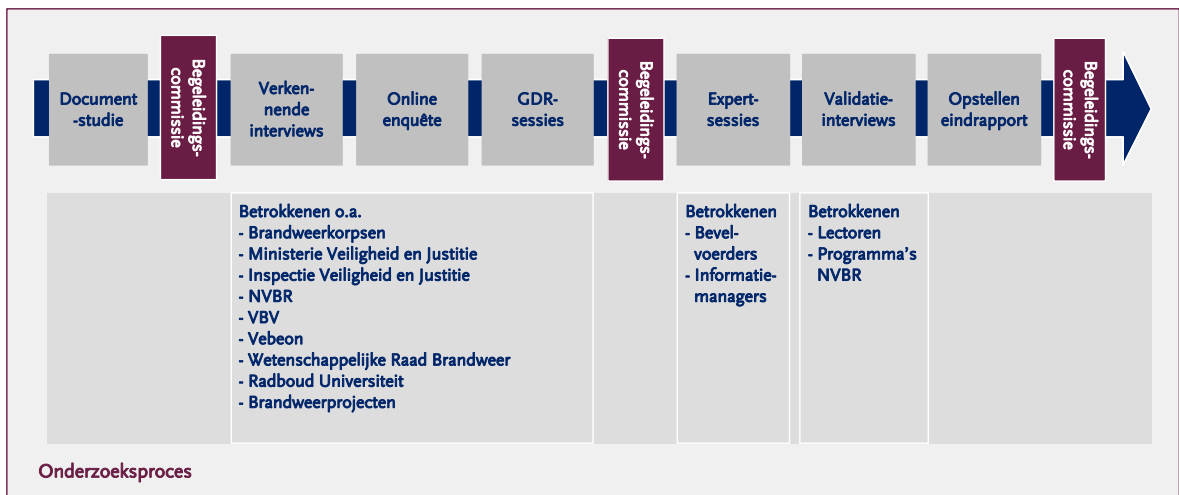
### Aanleiding en doel

Sinds 1933 beschikt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over brandweergegevens. De publicatie van de gegevens over de brandweer beoogt per kalenderjaar informatie te geven over de rol en werkzaamheden van de Nederlandse brandweer. Of de brandweerstatische wel een adequaat inzicht geeft in het functioneren van de Nederlandse brandweer staat echter ter discussie. Het (voort)bestaan van de CBS Brandweerstatische als belangrijke informatiebron is van belang voor brandweer, bestuurders, beleidmakers en wetenschappers.

Dit was aanleiding voor het ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) om met het CBS, de Nederlandse Vereniging voor Brandweertzorg en Rampenbestrijding (NVBR) en de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV) het initiatief te nemen om het project Verbeteren Brandweerstatische te starten. Dit onderzoek is de allereerste stap van dit project. Het doel van dit onderzoek is om de behoeften van de verschillende afnemers van de brandweerstatische in beeld te brengen.

### Aanpak van het onderzoek

In het volgende figuur is de aanpak van het onderzoek weergegeven:



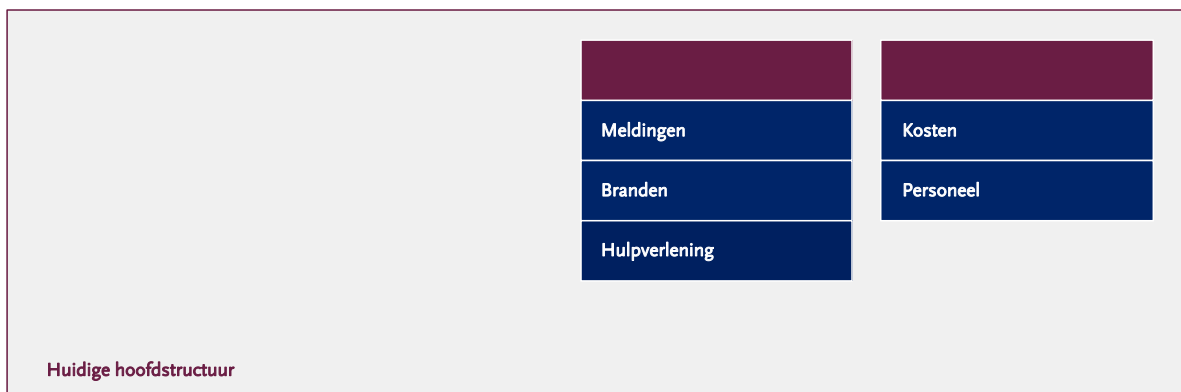
De aanpak van het onderzoek heeft gewerkt als een trechter: van een brede verkenning van de behoeften ten aanzien van de brandweerstatische door diverse interviews en een online-enquête, naar een verdieping van de informatiebehoefte tijdens de verschillende GDR-sessies. De laatste stap van het onderzoek was de validatie van de onderzoeksresultaten. De validatie heeft invulling gekregen in de vorm van twee expertsessies en een serie validatie-interviews.

## Belangrijkste onderzoeksbevindingen

Het onderzoek is samen te vatten in de volgende drie hoofdconclusies:

*Ten eerste* blijkt uit het onderzoek dat de huidige brandweerstatistiek niet voldoet aan de wensen van de afnemers. De meeste genoemde redenen voor de beperkte bruikbaarheid van de brandweerstatistiek zijn dat de cijfers maar een beperkt zicht geven op de praktijk omdat niet alle korpsen informatie aanleveren. Ook speelt mee dat de brandweerkorpsen deels incomplete of onjuiste data aanleveren. Daar bovenop komt dat voor de meeste respondenten geldt dat de gegevens bij publicatie niet actueel genoeg meer zijn om goed te kunnen gebruiken bij het uitoefenen van hun functie.

*Ten tweede* is vastgesteld dat de informatiebehoefte van de afnemers van de brandweerstatistiek in het verloop van de tijd zijn veranderd, en zodoende niet meer goed aansluiten bij de huidige brandweerstatistiek. In lijn met de ontwikkelingen binnen het brandweerdomein is steeds meer behoefte aan informatie over de 'voorkant' van het brandweerwerk: risicobeheersing en operationele voorbereiding. Binnen de bestaande thema's (brand, hulpverlening en bedrijfsvoering) is eveneens behoefte aan informatie die beter aansluit bij de huidige wet- en regelgeving en de dagelijkse praktijk van de brandweer.



*Ten derde* is duidelijk geworden dat de huidige informatiestructuur niet toereikend is om tot een bruikbare brandweerstatistiek te komen; niet aan de huidige noch aan de voorgestelde thema's en onderwerpen kan via de huidige informatiestructuur een betrouwbare en valide invulling worden gegeven. De huidige informatiestructuur kent de volgende drie knelpunten:

1. Via de bevelvoerder kan niet alle informatie uitgevraagd worden, omdat hij simpelweg niet alle informatie beschikbaar heeft (denk aan: schadebedrag, functie van het object et cetera).
2. Via de bevelvoerder kan geen verdiepende informatie worden verzameld omdat niet elke bevelvoerder hiervoor over de juiste expertise beschikken (denk aan: informatie over specialistische inzetten).
3. De bevelvoerder kan bepaalde informatie wél aanleveren (voornamelijk basale informatie over de inzet) maar is niet altijd gemotiveerd om dit accuraat te doen.

Knelpunt 1 en 2 kunnen worden opgelost door bij het samenstellen van de brandweerstatistiek gebruik te maken van diverse bronnen, zowel binnen als buiten de brandweer. Het uitgangspunt is dat de rol van de brandweer bij de levering zich beperkt tot informatie over de activiteiten van de brandweer. De overige informatie kan betere via andere bronnen worden verzameld. De informatie over de activiteiten van de brandweer wordt zoveel mogelijk geleverd via de bestaande registratiesystemen. Verdiepende informatie over de activiteiten van de brandweer wordt geleverd door specialisten.

Knelpunt 3 vraagt om een mentaliteitsverandering bij de bevelvoerders. Behalve dat veel demotivatie bij de bevelvoerders al weggenomen wordt door hen alleen te bevragen op informatie die alleen zij ter beschikking hebben, moeten de bevelvoerders ook intrinsiek gemotiveerd raken om accurate informatie aan te leveren aan het CBS. Daarbij is een belangrijk gegeven dat de mate waarin de leverancier van de informatie zelf baat heeft bij een nauwkeurige registratie in belangrijke mate de kwaliteit van de informatie bepaalt. Er zijn verschillende manieren te bedenken om de bevelvoerder directer te confronteren met het belang van een nauwkeurige registratie.

## Enkele aanbevelingen

Op basis van het onderzoek heeft Berenschot enkele aanbevelingen gedaan ten aanzien van het verbeteren van de brandweerstatistiek:

- Sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande registratiesystemen

Veel informatie over de brandweer kan relatief eenvoudig beschikbaar gemaakt worden vanuit meldkamersystemen, databases van brandonderzoeksteams et cetera. Ook zou veel meer informatie uit de registratiesystemen van (keten)partners benut kunnen worden. Het advies is om na het afronden van deze fase eerst te inventariseren welke informatie beschikbaar is en welke definities gebruikt worden om vervolgens pas een werkbaar definitieboek en informatiestructuur uit te werken. Het zou namelijk kunnen zijn dat prioriteren om reden van een te lange vragenlijst niet meer nodig is als veel gegevens vanuit andere bronnen beschikbaar zijn.

- Maak zoveel mogelijk gebruik van bestaande indelingen

Er is binnen de brandweer een groot aantal landelijke en regionale initiatieven, waarin definities zijn vastgelegd. Deze definities blijken echter niet altijd landelijk vastgesteld te zijn, waardoor gegevens onvoldoende vergelijkbaar zijn. Gezien het dwingende karakter van de CBS-statistiek is het van belang hier nauw op te trekken met de branche: de nieuwe statistiek kan een goed hulpmiddel zijn om landelijke uniformiteit te realiseren.

- Verduidelijk vanuit het CBS het doel van de brandweerstatistiek

De informatiebehoefte van de verschillende afnemers verschillen sterk. Het streven om de brandweerstatistiek af te stemmen op de informatiebehoefte van de afnemers kent vanuit het CBS ons inziens nog onvoldoende kader, waardoor de functie van de statistiek 'opgerekt' kan worden tot een landelijke brandweerdatabase. Als het CBS wil voorkomen dat haar rol uitdijt tot 'de leverancier van een datawarehouse voor de brandweer' adviseren wij om het overkoepelende doel van de CBS Brandweerstatistiek duidelijker af te bakenen dan nu het geval is.

Naar ons idee is deze discussie geen onderdeel van het project 'Verbeteren brandweerstatistiek' maar een opdracht voor het CBS. De uitkomsten van deze strategische discussie zijn vanzelfsprekend wel bepalend voor het vervolg van het project.

- Rampenbestrijding en crisisbeheersing

(De coördinatie van) Rampenbestrijding en crisisbeheersing is geen 'eigendom' of 'monopolie' van de brandweer maar de brandweer levert wel een belangrijke bijdrage aan deze gezamenlijke taak van de hulpverleningsdiensten. Er is op dit moment nauwelijks statistische informatie hierover beschikbaar. Als er bij het CBS geen plannen voor een separate statistiek op dit thema zijn, adviseren wij om in de hoofdstructuur onder bijvoorbeeld Incidentbestrijding ook aantallen GRIP3- en GRIP4-incidenten inzichtelijk te maken, inclusief de specifieke inzet van de brandweer hierbij.